

לקט דברים של טעם

לקט דברים ערבים ועימים ונחמדים,
עתקים עיבש ונפת צופים,
עתבלים בעוסר השכל עטקים ונשגבים,
דברים אשר לכל נפש שווים,
לחזק ולרועם נשעת האדם בכל עת ובכל עקים

פ' אח"ק - פרק ג' תשפ"ה - שנה ה'

מים חיים

שְׁשֶׁה שְׁיוֹשְׁבֵין וְעוֹסְקִין בְּתוֹכָהּ, שְׂכִינָה שְׁרֹוּהָ בְּיָנֶיהָ (אבות ג, ו).

שמעתי סיפור משעשע ממרן ר' שמואל אויערבאך זצ"ל, שפעם ישב בשיעור אצל הגאון ר' איסר זלמן זצ"ל, ושמש ביהמ"ד היה תמים שלא הכיר צורתא דשמעתתא, ובשעה שהיה ר' איסר זלמן אומר שיעור, היה מסתובב השמש בין הלומדים לחלק תה.

ושמע ר' שמואל איך שהוא אומר לעצמו: 'ער זאגט די שיעור און איך טייל די תה, אלעס איז מזל...'

ספר החדש מי הדעת (שיחות הגר"מ היילר שליט"א), עמ נד

פרפראות

קדשים תהיו (קדושים יט, ב).

פירש"י: 'היו פרושים מן העריות ומן העצירה, שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה'.

הרה"ק הדברי יחזקאל זי"ע אמר בשם הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע, דבאמת כל המצוות מקדשין כמו שאנו מברכין 'אשר קדשנו במצותיו', רק שאין מרגישין הקדושה בהרגשה ממש, **משא"כ כשבא לידו נסיון בדבר ערוה, אז מרגישין הקדושה**, וזה כוונת רש"י ז"ל בפר' קדושים כ"מ שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה, שמרגיש הקדושה.

וסיפר מעשה שהי' **לרבינו הק' מלובלין נסיון גדול בילדותו**, ועמד בנסיון, ואמר **עליו רבינו הק' מליזענסק**: 'ברוך הבא יוסף הצדיק'.

גם אמר שבשעת הנסיון פחדו עליו יצרו שהי' אז בסכנת מות, ואמר **רבינו הק' זי"ע הנ"ל**: הלא זה כמה קבלתי על עצמי שמה שאינו יודע בבירור אם

הוא רצון הבורא ית' לא אעשה, וברח לחוץ והקור הי' גדול עד שריחם עליו ב"ע אחד והרגיש בעצמו הקדושה.

דברי יחזקאל, ליקוטים לפ' קדושים

עעשה רב

הוכח תוכיח את עמיתך (קדושים יט, ז).

סיפר המגיד ר' יעקב גלינסקי ז"ל: סיפר לי הרבי מקופיטשניץ זצ"ל אשה בוכיה נכנסה אליו בארצות הברית, וסיפרה שהיא אשה אלמנה ולה בן יחיד ותולה בו את כל תקותיה, ועתה מבקש הוא לשאת גויה ולהוריד את שיבתה ביגון שאולה, ישוחח עמו הרבי ויניאו מהחלטתו.

מי יעמוד מול דמעות האלמנה, הביאי אותו, אמר הרבי.

לאחר כמה דקות נכנס הבן, שנראה כגוי לכל דבר ועניין, אמו אמרה לו שהרבי רוצה לברכו לרגל נישואיו, לכן בא...

אמר לו הרבי - שמעה ואספרה.

בט"ז במרחשון תרצ"ט - בתשעה לנובמבר, שנת שלושים ושמונה, פרצו פרעות 'ליל הבדולח' (קריסטאל נאכט) ברחבי גרמניה ואוסטריה, בתי הכנסת העלו באש, אלפי חנויות נבזזו, מאות יהודים נרצחו, ולמעלה משלושים אלף נעצרו. גם אני הייתי בין העצורים, חיילי הגסטפו פרצו לדירתי שבוינה, ובמכות וקללות הריצוני למטה הגסטפו והשליכוני למרתף ענק.

המרתף היה מלא ביהודים הממתינים לחקירה, בין הממתינים לחקירה היה אדם כבן ארבעים, גלוי ראש, מגולח, הדור בלבדו, גבו אלינו, והוא מטיח ראשו בקיר הק' הק'...

פניתי אליו, אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של

עים חיים

מִפְנֵי שִׁיבָה תָּקוּם (קדושים יט, לב).

החסיד המופלג כש"ת רבי אשר ויסשטיין הי"ד ז"ל מספר כדלהלן:

באחד הימים כאשר ישבתי בביהכנ"ס בברנוביץ הופיע **רבי משה מידנר זי"ע** ונכנס לביהכנ"ס, וקמתי לכבודו.

פנה אלי רבי משה כשהוא אומר לי בתמיהה: אשר, דו אויך? כאומר, אשר, וכי גם אתה נוהג כי כבוד, שכן הרמ"מ לא סבל שינהגו בו בגינוני כבוד.

והשבתי לו: וכי זו מנין שקמתי לכבודו?...

חיך רמ"מ וניכר שתשובתי הוטבה בעיניו.

אשרי האיש, עמ קצ

*

מענין לענין:

אל **הסבא מסלבודקא הגה"צ רבי נתן צבי פינקל זצ"ל** הגיע פעם אחת ראש ישיבה חשוב ומפורסם לבקרו, הסבא ליווה את האורח הדגול ונכנס אתו יחד להיכל הישיבה שהיה מלא במאות תלמידים שישבו ולמדו בהתמדה רבה.

לפני שנפרד הסבא מהאורח הדגול הביע האורח בפני הסבא כאב וצער על שהטריח את התלמידים לקום בפניו והתבטא שזה כאב לו כדקירת מחטים בלב.

הפטיר הסבא מסלבודקא ואמר: יע... יע... אבל אם לא היו קמים - זה היה דוקר יותר...

לב ישראל, קדושים

פרפראות

קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' (קדושים יט, ב).

איתא במדרש יכול כמוני, ת"ל 'כי קדוש אני', קדושי למעלה מקדושתכם.

פירש בזה **הרה"ק רבי ברוך מארליץ זי"ע**, הנה ידוע דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, ושמותיו יתברך הם רק כינויים להש"ת ואינם מתארים את עצמותו ית"ש, כי אין בו השגה כלל.

וזה כוונת המדרש, 'קדושים תהיו', יכול כמוני, שלא תהיו בעצם קדושים, רק ככיניו תקראו עצמכם קדושים, ת"ל 'כי קדוש אני' קדושי למעלה

אדם אל יתיאש מן הרחמים, אל תייסר עצמך, בטח בבורא יתברך.

האיש לא ענה והמשיך בשלו הך הך... תפסתי בידו, בטוח הייתי שמאבד את שפיות דעתו הרגע, בקשתי, פנה אלי, עיניו אדומות, 'הנח' אמר, לא מגיע לי שהבורא יחמול עלי!

חומל הוא על כל יהודי בכל מצב, עניתי.

'לא עלי', קרא, וסיפר סיפורו, הורי הגרו מגליציה לפני שנות דור, חנכוהו חינוך יהודי פושר, גם את המעט שעוד נותר אצלו השיל מעליו כשבחר להינשא לגויה, במשך הזמן ניתק כל קשר עם עמו וגם הוריו ניתקו עימו כל קשר, הקריב הכל עבור הקשר עם הגויה, התכחש ליהדותו, איש אינו חושד בו שיהודי הוא.

ועכשיו השתלטו הגרמנים על אוסטריה ופרסמו שאוסר ליהודי לשאת גויה ואסור ליהודיה להנשא לגוי, אבל איש לא ידע שאני יהודי, עשרים שנה שלא דרכתי בבית הכנסת, גם לא ביום כיפור, רבי! ואמש, אמש היא פנתה לשלטונות והצהירה שאני יהודי, השליכו אותי למרתפי הגיסטאפו, והעבירו לבעלותה את ביתנו המשותף ואת חשבון הבנק.

יאמר לי הרבי, האם מגיע לי לחיות?!

כששמע הבחור סיפור זה קפץ מן הכסא לפתח החדר, שם ידו על המזוזה ונשבע שהוא עוזב את הנערה!

והגדת, קדושים

נקודה למחשבה

עֲרֹת אֲחֹת אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה (אחרי יח, יב).

מה שאסרה התורה לישא האיש את דודתו, והתירה לאשה להינשא לדודה.

הטעם בזה, כי הטבע נותן שימשלו הנשרשים בענפים, ואילו היה האדם נושא את דודתו, היה האשה מושלת בבעל, הפך הכוונה הראשונה בבריאה 'והוא ימשול בך'...

פירוש רבינו אפרים עה"ת, פר' אחרי

להשתמש עם שארפע מיטל! והלה עדיין לא נענה לבקשתו.

אמר הבעלזא רב: אין לי ברירה איך וועל זיך דארפן באנוצן מיט א שארפע מיטל, לך תאמר לאביו שיצוה לו להחזיר התעודות, ואביו בודאי יצטרך לציית מפני כיבוד אב...

מבהיל על הרעיון שזה נקרא אצלו 'שארפע מיטל', סיפור זה ממחיש לנו את היראת שמים שלו, שלא היה ספק שיוכל אחד למרוד בבוראו ולא ישמע לקול אביו.

ספר החדש 'מי הדעת', עמ' סט

עים חיים

קדושים תהיו (קדושים יט, ב).

פעם אחת הייתי בבית המדרש עם הגה"צ מנאסויד זצ"ל, ונכנסה שם ילדה קטנה, וכדרכו בקודש ראה הכל בעיני הבוחנת, והתחיל לצעוק ולמחות על כך.

ואמר הגבאי: הלא אין זאת אלא ילדה קטנה.

נענה ואמר בדרך צחות: וכי מה, יש כאן היתר של חצי שיעור?...

שפע חיים (לכ"ק אדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל), חיי שרה שנת תשל

פרפראות

ואהבת לרעך כמוך (קדושים יט, יח).

שמעתי מכ"ק דודי מורי אדמו"ר הרה"ק ירחמיאל ישראל יצחק מאלכסנדר זצללה"ה שאמר ששמע מהחסיד רבי ישראל יעקב מראדום ז"ל בשם הרה"ק מו"ה יוסף מטארטשין זצללה"ה בנו של הרה"ק החוזה מלובלין זצללה"ה שפירש בזה"ל: 'ואהבת לרעך', דו זאלסט ליב האבן דיין חבר, 'כמוך אני ה', אזוי ווי איך דיר ג-ט.

והענין כך הוא, דמטבע האדם הוא כשרואה אצל חבריו איזה חסרון קשה לו לאהוב אותו, אבל הקב"ה אינו כן אלא אוהב את האדם אע"פ שרואה כל החסרונות שלו, וזשה"כ 'ואהבת לרעך' כלומר אוהב אותו מ"מ אעפ"י שאתה רואה אצלו חסרונות, 'כמוך אני ה', כלומר כמו שאני ד' אוהב אותך אעפ"י שאני רואה אצלך חסרונות הרבה יותר ויותר ממה

מקדושתכם, שרק קדושתו היא רק בכינוי בלבד, כי בעצם אני למעלה מאד מכל מושג ותואר, אבל אתם תהיו קדושים בעצם ולא רק בכינויים.

י"ג אורות, עמ' רלט

מעשה רב

איש אמו ואביו תיראו (קדושים יט, ג).

בביהכ"נ בבתי ראנד היה בין המתפללים הקבועים החסיד הידוע הרה"צ ר' ברוך יצחק פריינד זצ"ל, ובדרך כלל לא היה אוהב לספר סיפורי מופתים, אבל למחרת פטירתו של הבעלזער רב בתפילת שחרית אמר למתפללי ביהמ"ד שרוצה לספר סיפור מופת על הרה"ק מבעלזא זצ"ל.

וסיפר שבזמן פרוץ המלחמה אחת האפשרויות להינצל מגיא ההריגה היה ע"י שהשיגו 'סטרטיפקאט' לעלות לארץ ישראל, ובתקופה ההיא שלטו בארץ ישראל הענגלישע, ולא חילקו בשופי תעודות להיכנס לארץ ישראל, אלא מזמן לזמן הנפיקו כמות מועטת של תעודות לעוד כמה אנשים להיכנס לארץ ישראל.

היה אחד שהשיג לעצמו תעודות לעלות לארץ ישראל ע"י תשלום רב ממון, ואחד מחסידי בעלזא גנב ממנו את התעודות ברצותו להשתמש בו לעצמו, הלך בעל התעודות להרה"ק מבעלזא וסיפר לו על זה שגנב ממנו את התעודות, וביקש מהרבי שיעזור לו להשיגם בחזרה ממנו.

אמר לו הבעלזא רב 'גיי זאג איהם, אז איך בעט ער זאל עס צוריק געבן', והלה לא נענה לבקשת הרבי, ציוה לו עוד הפעם למסור בשמו הבקשה להחזיר התעודות, ועדיין לא נענה לבקשתו, אמר לו הבעלזא רב 'לך תאמר לו שאם לא יחזיר לו התעודות אצטרך

נקודה למחשבה

לא תגנבו (קדושים יט, יא).

שמעתי פעם מאדמו"ר (הגאון רבי יצחק זילבערשטיין) **שליט"א** שספרו פעם לרבו **הגאון רבי מרדכי שולמן זצ"ל ראש ישיבת סלבודקה** על בחור שנתפס בעון גניבה ר"ל, והגיב ואמר: אביו גנב חדושי תורה ולכן הבן גנב ממון, עכ"ל...

אבני חושן, בהקדמה

פינת הקוראים

שלי' וברכה

לגבי מאמרו של הרב שולמן זצ"ל שאב שגנב חידושי תורה יתכן שהבן יגנוב ממון, יצוין בזה למאמרו הנפלא של **מרן הבית הלוי** (הוספת מכ"ק עמ' טז) כדלהלן:

מי שטבעו נמשך ונקשר לאהבת עצמו וממון או כבוד, ולקח לו הלימוד לאמצעי להשיג בו עצם מבוקשו דהיינו הממון או הכבוד, הרי עצם התשוקה בעצמה נמשך להבן שיהיה גם הוא תשוקתו נמשך לכבוד או לממון, ומי יודע באיזו אמצעי יבחר הבן להשיג בו תשוקתם זאת, ויכול להיות שיבחר לו אמצעי אחר גם מה שהוא ההיפוך של לימוד התורה כמו גניבה וגזילה חלילה.

*

שלום וברכה להעיר על פינת הקוראים שכתב: לגבי מאמרו של הרב שולמן זצ"ל **ל שאב שגנב חידושי תורה יתכן שהבן יגנוב ממון**, יצוין בזה למאמרו הנפלא של **מרן הבית הלוי** (הוספת מכ"ק עמ' טז) כדלהלן:

מי שטבעו נמשך ונקשר לאהבת עצמו וממון או כבוד, ולקח לו הלימוד לאמצעי להשיג בו עצם מבוקשו דהיינו הממון או הכבוד, הרי עצם התשוקה בעצמה נמשך להבן שיהיה גם הוא תשוקתו נמשך לכבוד או לממון, ומי יודע באיזו אמצעי יבחר הבן להשיג בו תשוקתם זאת, ויכול להיות שיבחר לו אמצעי אחר גם מה שהוא ההיפוך של לימוד התורה כמו גניבה וגזילה חלילה.

להעיר מזה אביו שגנב חידושי תורה, שמכוח זה יהיה בתכונת הבן שהבן יגנוב ממון, דבר זה פשוט מאוד בסך הכל הרי אביו הוא 'גנב' בה' הידיעה, ואם שהוא גנב זה לתורה, אבל נשאר לו דבר אחד שהוא גנב ובודאי עלול בנו להיות גנב בממון אשר זהו עצם העובדא שאביו עשה, החידוש הגדול והמחייב בדברי הבית הלוי הוא על אדם שעושה מצווה וזכאוי וזכאוי שמים, אמנם ס"ס הוא לא עושה זה לשמה ורק לשם קיבול שכר, ומה ישאר בירושה להבן אותו חשק לקבל שכר והוא ישמש בזה בכדי להרוויח ממון, ובודאי לא שחם ושולום מוכרח להיות כן, אמנם רק 'אשרי האיש ירא את ה' - שהוא' במצותיו חפץ מאד', בעצם המצוה הוא זוכה ל'גיבור בארץ' יהיה זרעו' הבן היטב החילוק והלימוד הגדול בדברי הבית שהם מחייב פי כמה.

בעל מחבר יחלק שלל ל'ג בעומר שבועות מגילת רות.

*

שאתה רואה בחברך, ואעפ"כ אני אוהב אותך כן אתה תאהוב את חברך, ע"כ שמעתי ודפח"ח.

הרה"ק רבי פיינויל שלום דעמבינסקי זי"ע, בן הרה"ק רבי בצלאל זי"ע חתן כ"ק אדמו"ר מאלכסנדר זי"ע, בספרו מנוחת שלום בפרשתן

ענינה רב

וְאֶהְיֶה לְרֹעֶךָ כְּמוֹן (קדושים יט, יח).

יקר לי מאד המעשה ה'פשוט' דלהלן ולכן חוזר אני עליו. **המשגיח הנודע ר' גדל אייזנר זצ"ל** היה לו ידיד קרוב, ת"ח נכון דבר ושמו ר' איטשע לעזער זצ"ל שבזמני היה גר באנטורפן. הם היו ידידים לפני המלחמה והידידות נתחזקה לאחר מכאן, בהיותם יחד בלודז' ובפאריז.

ידיד אבי ז"ל, שהכיר את שניהם היטב, סיפר לי על הקשר ביניהם. דבר אחד אמר לי שנחרת בזכרוני. 'כמין התחרות היתה ביניהם מי שיקדים להשכים בבוקר ויצחצח את נעלי רעהו מבלי שיכיר השני במעשיו...'

הנהגה זו עומק רב יש בה. שניהם ר' גדל ור' איטשע, נשארו בודדים ממשפחתם ל"ע. גיבורי רוח אלה שהיו משכמם ומעלה משאר העם, לא דיברו על עצמם, לא התפנקו מתוך זכרון סבלם, ולא הסיחו את הלב על מצבם. במחווה דומה זה, אמנם, חיזקו אחד את השני בלא אומר ודברים. כשיקום האחד וימצא את נעליו מצוחצחות ירגיש מיד את מְסָר השני: **'אתה לא בודד, מישוה חושב עליך ודואג לך'...**

אה! מה יפו פעמך בנעלים! ומה נאוה צחצוח נעלים של חסידים...

נקודה למחשבה

קדושים תהיו (קדושים יט, ב).

אמר לי א' מונכדיו של **רבינו** (הרה"ק מקאצק) **זי"ע**, כי ראה כתוב על חומש א' בסאכטשוב בזה"ל: **רבינו הק' מקאצק** אמר, כי פרשת קדושים מתחלת 'קדושים תהיו', ומסיימת 'ומיהם בם', ב'לוט זאל עס קאסטן און א קדוש זאל מען זיין'.

אמת ואמונה, אות תתיב